

Õiguskantsler

Teie 02.11.2016 nr

Meie 25.11.2016 nr 7-6/161288/1604844

Terviseandmete esitamisest ülikoolile ja õppejõule

Lugupeetud avaldaja

Kirjutasite õiguskantslerile, kuidas Teilt on Tartu Ülikoolis õppides korduvalt terviseandmeid nõutud. [ ] Ülikool nõudis Teie õppetasust vabastamiseks arstliku ekspertiisi otsust puude määramise kohta. Hoolimata selle dokumendi esitamisest olete pidanud ainete läbimiseks vajalike kohanduste saamiseks oma tervisega seotud asjaolusid õppejõududele üle rääkima.

[Ülikooliseaduse](#) (ÜKS) § 13³ lg 6 p 1 järgi õppetasust vabastamiseks peab üliõpilane tõendama endal sügava, raske või keskmise puude olemasolu. Tõendamiskohustuse täitmisel ei saa ülikool seaduses sätestatud soodustusest keelduda. Hinnates üliõpilase vastavust ÜKS § 13³ lg 6 p-s 1 sätestatud tunnustele, on eesmärk kontrollida õppetasust vabastamist taotleval isikul keskmise, raske või sügava puude olemasolu. Kuigi seadus ei sätesta, milliseid andmeid peab isik õppetasust vabastamiseks ülikoolile esitama, kehtib selles osas isikuandmete töötlemise minimaalsuse põhimõte. Seetõttu ei tohi õppetasust vabastamiseks nõuda üliõpilaselt rohkem isikuandmeid, kui on vajalik tema puude raskusastme tuvastamiseks.

Selles küsimuses võtsime Tartu Ülikooliga ühendust, kuna ülikooli veebilehel avaldatud selgituse järgi tuli sellisel juhul esitada arstliku ekspertiisi otsus. Tegelikult saab puude olemasolu ja raskusastet tõendada ka muude dokumentidega. Neist käepäraseim ja vähim terviseandmeid sisaldav on Sotsiaalkindlustusameti väljastatav [puudega isiku kaart](#). Tartu Ülikool tegi märkust arvestades oma [veebilehel](#) muudatuse nii, et õppetasu maksmisest vabastamiseks puude tõttu piisab, kui esitada koopia kehtivast puuet tõendavast dokumendist.

ÜKS ei sisalda nõuet kohandada õpet vastavalt puuetega inimese või terviseprobleemidega inimese vajadustele. Õppe mõistlikult kohandamise nõue tuleneb [ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) art 24 lg-st 5. Kui üliõpilane soovib puude tõttu õppes kohandusi, peab Tartu Ülikool haldusorganina juhinduma üliõpilase taotlust lahendades [haldusmenetluse seadusest](#) (HMS). Seoses õppetegevusega soodustuse taotlemisele kohaldub sellele suhtele [HMS § 38 lg 3](#). Viidatud sätte järgi on soodustust taotleval üliõpilasel kohustus anda oma taotlusega seoses asjakohast teavet. Kui ta seda ei tee, võib ülikool (või õpet läbi viiv õppejõud) õppe kohandamisest keelduda. Nimetatud põhimõte kehtib sõltumata sellest, kas üliõpilasele soodustuse tegemiseks vajalik teave sisaldab isikuandmeid.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kui üliõpilane taotleb vastutulekut konkreetse ainekava läbimisel, võib HMS § 38 lg-st 3 tuleneva tõendamiskohustuse täitmine osutada võrreldes õppetaset vabastamise taotlusel kehtiva tõendamiskoormusega oluliselt koormavamaks. Näiteks kui üliõpilane soovib, et õppejõud loeks tema eksamile või seminari mitteilmumise põhjuse mõjuvaks, võimaldaks järelevastamist või kohandaks õppetööd muul moel vastavalt taotleja vajadustele, võib õppejõud vajada üliõpilase erivajaduse kohta rohkem teavet kui puude raskusaste. Seetõttu ei saa üldiselt eeldada, et kord ülikooli õppeosakonnas või teaduskonna dekanaadis tõendatud puue tagaks etteulatavalt õiguse mistahes kohandusteks mistahes õppeainetes. Üliõpilasele vajalike kohanduste tegemiseks võib olla tarvilik saada rohkem teavet inimese tervisest või puudest johtuvate takistuste kohta.

Inimese tervisliku seisundi või puude kohta teavet saades peab ülikool arvestama [isikuandmete kaitse seadusest](#) (IKS) tulenevaga. Andmed terviseseisundi või puude kohta kuuluvad delikaatsete isikuandmete (IKS § 4 lg 2 p 3) hulka, mida tuleb eriliselt kaitsta. Isikuandmete töötlemise minimaalsuse põhimõte (IKS § 6 p 3) keelab isikuandmete kogumise igaks juhuks või suuremas ulatuses, kui see on konkreetsel eesmärgil vajalik. Seega pole ülikoolil alust keelduda soodustuse tegemisest, kui üliõpilane esitab talle täpselt nii palju andmeid, kui on kohanduste tegemiseks vaja. Ülikool ei või ka suhtuda talle usaldatud teabesse hooletult (jätta delikaatseid isikuandmeid sisaldavaid dokumente laokile jms). Lisaks peab ülikool võimalusel hoolitsema selle eest, et igale õppejõule oleks selge, kuidas toimida, ilma et õppejõud peaks üliõpilaselt rohkem küsima. Kõigil juhtudel ei pruugi selline ühtne asjakorraldus siiski võimalik olla. Vastaval juhul tuleb tagada, et õppejõud, kes objektiivselt vajab kohandusteks rohkem teavet, ei küsiks üliõpilaselt andmeid, mida pole kohanduste tarbeks vältimatult vaja. Ülikool peab hoolitsema selle eest, et suhtlus üliõpilase ja õppejõu vahel toimuks nii, et asjassepuutumatud isikud ei saaks osa üliõpilase delikaatsetest isikuandmetest.

Täname Teid, et võtsite vaevaks kirjutada ja probleemile tähelepanu juhtida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: HTM ja ülikoolid (avaldaja tuvastamist võimaldavate andmeteta)